

- Az önadó beszédese és felhasználása Aradrajonban (2. old.)
- A rádióaktivitás — hatalmas erő az ember szolgálatában (2. old.)
- A „magyar kérdés” vitája az ENSZ közgyűlésén (3. old.)
- Az ENSZ közgyűlésének munkálata (3. old.)
- Az 'Argentínai Kommunista Párt KB felhívása (3. old.)
- A Szezi csalornán való hajózás megszüntetésének következményei (3. old.)
- Nasszer elnök nyilatkozata az Associated Press tudósítója előtt (3. old.)
- Paragvayban fokozódnak a haladó és demokratikus elemekkel szembeni megtorló intézkedések (3. old.)
- Technikai újdonságok — Technikai furcsaságok (4. old.)

Az R. M. P. Arad-városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

Körültekintően készítsük elő a falusi szakoktatást!

A legtöbb falu határában befejeződik a vetést, mely barázdák várják a földmunkát. Lassan elmúl a határ, megszűnik a mezei munka zaja, tető alá kerül az éke, a vetőgép, a traktor. A nehézségek ellenére is, a felelős munkamódszerek és gépi erő alkalmazásával dolgozó parasztságunk földbejuttatta a jövővi kenyeret biztosító magot.

Evről-évre, ahogyan növekvő, erősödő a gyökerei átszövök a talaj legmélyebb rétegeibe, és mind mélyebbre hatolnak be a földbe, úgy terjednek épülő új társadalmunkban a mezőgazdasági ismeretek a több és a jobb természetű.

Népi demokratikus rendszerünk lehelővé tette, hogy a mezőgazdasági tudomány a termelők tömegeinek közkincsává váljék. Mezőgazdasági termelésünk növelését szolgálja a néphatalom támogatásával kiképzett egyszerű agronómus és technikus. Könyvek, brosúrák, filmek tömege jut el ma már falvainkba, hogy megmutassák a dolgozó parasztokat, hogyan lehet ésszerűbben gazdálkodni, többet, jobbat termelni. A magasabb színvonalú növénytermesztés és állattenyésztés módszereinek elterjesztését segíti elő, — még hozzá hathatósan — az évről-évre megszerzett falusi szakoktatás is.

Rajonunk területén a közeljövőben sor kerül a mezőgazdasági szakoktatás megnyitására. Eppen ezért alapos szervező- és mozgósító munkára van szükség. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatták, hogy számos községben, faluban, kollektív gazdaságban, — ahol a kezdetben jól indult az oktatás — nem tartották meg rendszeresen az előadásokat. Annak érdekében, hogy ebben az évben a mezőgazdasági szakoktatás valóban eredménnyel járjon, szükséges, hogy a községi néptanácsok, kollektív gazdaságok és mezőgazdasági társulások vezetői, valamint a falusi gazdaságok vezetői, valamint a mezőgazdasági irányító pontok technikusai és mérnökei a legnagyobb körültekintéssel szervezzék meg a körök munkáját. Helytelen az, hogy számos községben és kollektív gazdaságban, ahol az elmúlt év folyamán három éves agrotechnikai szaktanfolyamot létesítettek, most ismét az első éves lelétként megkezdik.

Az 1956—57-es mezőgazdasági szakoktatás keretében előadás-sorozatokat, a kollektív gazdaságokban, mezőgazdasági társulásokban és kulturális otthonokban mezőgazdasági köröket, méhészeti köröket, a nők részére konyhakertészeti, szárnyas- és se-

lyemhernyó-tenyésztési köröket, a gépalomásoknál gépesítési köröket, a kollektív gazdaságoknál három- és négyosztályos iskolákat szerveznek. Az ideo előrehaladt. Eppen ezért, a legnagyobb figyelmet kell fordítani arra, hogy alaposan előkészítsük a mezőgazdasági szakoktatást. Elsősorban nagy figyelmet kell fordítani a mezőgazdasági szakoktatás népszerűsítésére, a dolgozó parasztság legszélesebb tömegeit — s különösen az éltermelőket — kell bevonni a tanfolyamokba. A községi néptanácsok feladata, hogy biztosítsák a kulturális otthonokban a mezőgazdasági szakoktatás számára a kedvező feltételeket, gondoskodniuk kell tüzelőről, világításról. A mezőgazdasági szakoktatás keretében a mezőgazdasági mérnökök, agronómusok és technikusok mellett számos faluban és községben nagy feladat hárul a tanügyi káderekre. A földművelésügyi és oktatásügyi minisztérium utasítása rámutat arra, hogy ott, ahol a tanügyi káderek ismerik a mezőgazdasági kérdéseket, előadás-sorozatokat tartanak a különböző fejlett mezőgazdasági módszerekről.

A mezőgazdasági szakoktatás siker érdekében ajánlatos, olyan lecke-kezt tartani, amelyek valóban segítik a dolgozó parasztokat a több termésért vívott harban. Ott, ahol már tartottak előadás-sorozatokat, ebben az évben ne a már előadott lecke-kezt ismertessék, mert ez esetben a dolgozó parasztok unalmasnak, érdektelennek tartják. Az előadásokat úgy kell összeállítani, hogy azok érdekesek, vonzóak legyenek. Nagy figyelmet kell fordítani a nők mezőgazdasági szakoktatására. A falusi néptanácsoknak és pártalapszervezeteknek széleskörű mozgósító munkát kell végezniük, hogy minél többen vegyenek részt a mezőgazdasági szaktanfolyamokon. A kollektív gazdaságokban a vezetőtanács tegye kötelezővé, hogy a brigádvezetők, csoportvezetők, a tel-folyamán rendszeresen látogassák a tanfolyamokat s ezáltal bővítsék ismereteiket, mert csak így járulhatnak hozzá a jövő évi bőségesebb termés biztosításához.

Mezőgazdasági mérnökök, technikusok, agronómusok! Tekintsetek feladatokatok a mezőgazdasági szakoktatás jó megszervezését, járuljatok hozzá, hogy minél több dolgozó paraszt, „ollektivisták” sajátítsa el az agrotechnikai szabályokat, a haladott mezőgazdasági módszereket, hogy ezáltal termőföldjeinkről minél nagyobb termést takaríthassunk be!

XVI. NYÁRI OLIMPIA MELBOURNE

Megnyilt a XVI. Nyári Olimpia

Csütörtökön, ausztráliai idő szerint délután 3 órakor (romániai idő szerint reggel 7 órakor) megnyílt Melbourneban a XVI. Nyári Olimpia. A megnyitó napján szép, enyhe idő volt, úgy, hogy a Cricket Ground stadiont zsúfolásig megtöltötte 110.000 főnyi nézősereg könnyű, nyári ruhában várta a nagy eseményt. Már egy órával a megnyitó előtt sűrű tömegek vonultak a stadion felé. A sportolók — csaknem 5000 személyt — 160 társaságépkecsival szállították az olimpiai faluból a stadionba, ahol először a görög csapat jelent meg, majd az angol csapat. A többi nemzetek sportolói vonultak fel, míg utolsónak a vendégül látott ausztráliai sportolók tettek meg a tiszteletkört.

Az első versenynapon két kosárlabda minősítő mérkőzést játszottak le az olimpiai játékok keretében: Tajvan 83:76 arányban legyőzte Dél-koreát (C csoport), a Szovjetunió csapata pedig 97:59 arányú győzelmet aratott Kanada ellen (B csoport).

November 23-án a női díszkosztvetésben a csehszlovák Fikotova győzött a szovjet Begjakova és a helsinki olimpiai győztes, Ponomareva előtt. A 10.000 méteres sífutásban a szovjet Vladimir Kuc győzött a magyar Kovács József előtt. A férfi magasugrásban az amerikai Dumas végzett első helyen, 2. Porter (ausztrál), 3. Kaskarov (szovjet).

Ahol jól foglalkoznak a sajtóterjesztéssel

A vladimirescui kollektív gazdaság pártalapszervezete, amelynek Heit Ferenc elvtárs a titkára, többen között azt is feladatának tekintik, hogy behatárolt foglalkozzék a sajtóterjesztéssel. Tudvalevő, hogy a dolgozók a pártalapszervezet naponta értesülnek a legújabb bel- és külpolitikai eseményekről és éppen ezért, a vladimirescui kollektív gazdaság pártalapszervezete is, agitátorai révén széleskörű politikai-szervezőmunkát fejtett ki újabb és újabb előfizetők beszerzéséért.

A sajtótermékekre történő előfizetés érdekében végzett munka meghozta a kívánt eredményt. A kollektív gazdaságban mintegy 326 család dolgozik, s majdnem mindenki előfizet egy-egy újságra, vagy folyóiratra. Jelenleg több mint 300 különböző sajtótermék érkezik a vladimirescui kollektív gazdaságba. Ez érthető is, hiszen a bel- és külpolitikai eseményeken kívül, számos olyan cikket olvashatnak az újságokban, amelyek széles körben népszerűsítik az agrotechnikai szabályok alkalmazásának előnyeit, eredményeit.

De nemcsak az előfizetők beszerzéséről, hanem a sajtótermékek kézbesítéséről is gondoskodott az alapszervezet. Miután felhívta az IMSZ szervezet tagjait, hogy foglalkozzanak ezzel a kérdéssel, Frúhauf József, IMSZ tag, vállalta, hogy rendszeresen kézbesíti az előfizetőknek az újságokat. Frúhauf József, mint önkéntes lapterjesztő, becsülettel teljesíti vállalt kötelezettségét.

MI ÚJSÁG AZ ÚJÍTÓ IRODÁKBAN?

A December 30 textilygár

Újító irodájában érdekes dolgot tudunk meg. Azt, hogy az újító hét alkalommal 68 újítási javaslatot nyújtott be, ebből 42-ét el is fogadták. Egyik ezek közül Ciurdar Petru fonófal mesternak a munkavédelemmel kapcsolatos újítása és pedig egy biztosító kar felszerelése a gyűrűs fonógépek indítójánál.

Erdélyi István mester újítása, a lyukasztó gépekhez szükséges olyan szerkezet, amely a jól tapadó felület vágását és feldolgozását is elvégzi. A December 30 gyár új műszaki kabinetjében ezután kitűnő alkalom nyílik „a legirrissebb” újítások megtekintésére, tanulmányozására, ugyan is ezek állandóan megtalálhatók a műszaki kabinet két nagy üveges szekrényében. Ugyanakkor alkalom kínálkozik arra is, hogy a textilygár valamennyi munkása, mestere, technikusai és mérnöke minél több újítást és észszerűsítési javaslattal tegye előbbá a termelést, vagy jobb a termékek minőségét, — ami az újító mozgalom feladata.

A J. Rangheț szerszámgépgyár

Újító irodájában kimutatásokat készítenek és küldik felsőbb szervekhez. Sokszor látott nyomtatványok ezek, de a rajta lévő szöveg és szám még is sokat mond.

Megtudjuk, hogy az április 1-től

Képünkön Erdélyi István textilygári mestert látjuk egyik újításával és pedig a magasnyomású kazán vizálását jelző armatúrával.

Kik az újító verseny elenjáról?

Sokan vannak, valamennyit nehéz lenne felsorolni. Megemlíthetjük Veszprémi Istvánt, aki a verseny idején hétszer keresette fel az újító kollektívát, mindig egy-egy javaslattal. Javaslataiból négyet már alkalmaznak is. Ezek különböző munkadarabokhoz — mint amilyen az S3 4008, S3 6034, S3 0533 és S3 0315 — szükséges prés-szerkezetek. Az alkalmazásukkal járó évi megtakarítás összege 9920 lej.

Lascu Ilie, a többszörös újító, es alkalommal sem maradt ki a versenyből. A versenyben résztvevő újító névsorában megtaláljuk többek között Botos Andrást, Dunay Ferencet, Stan Teodort, Cioba Nicolae és mások nevét is. Kérr Béla is szerelt újítást, amit bizonyítottan az is, hogy a verseny idején 2 javaslatát fogadták el. Az újító versenyben született elgondolások, javaslatok, illetve újítások némelyike országos hírre is szert tesz. Ugyanis a fővárosban tartandó rzhéziari újítási kiállításán a J. Rangheț szerszámgépgyár újításai is szerepelnek majd.

Oktoberi élmunkások

Ha már októbernél tartunk, akkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt sem, hogy ebben az időszakban a szerszámgépgyár, valamennyi tervmunkáját teljesítette és ugyanakkor a közöttük szükséges helyes és egyben kötelező arány is fennáll. Mindehhez hozzájárultak a gyár becsületes dolgozói, akik az előírtan jóval túlteljesítették normájukat. Követelmései példának említhetők közülük néhányat. Ilyen Cioba Nicolae esztergályos 300 százalékos teljesítménye, Farkas Dezső közöszt 316 százalékos eredménye. De nem sokkal mögöttük ott találjuk a névsorban Kozma Gyula nevét, a fogaskerék-osztály közösztét 291 százalékos teljesítménnyel. A harmadik számú részlegen Schauer Anna lakatosnak sem kell szégyenkeznie 220 százalékos eredményével. Októberben összesen 166 élmunkás volt a gyárban és 40-en nyerték el a szakma legjobbja címet.

ÚJ TAGJELÖLTEK

Az Újtelul fémipari termelőszövetkezet pártalapszervezetének büroja az elmúlt napokban elemelte a tagjelöltek felvételének és nevelésének kérdését. Ezalkalommal kitűnt, hogy a párttagok behatóan foglalkoztak a pártönkivüli aktív tagjainak nevelésével. Ennek eredményeként többen kérték tagjelöltségüket. Megemlíthetjük közülük Kauba Józsefet, Jankovics Mihályt, Pop Marit, Szabó Margitot, Ardelean Dumitru és más elvtársakat, akik, mint a pártönkivüli aktív tagjai becsülettel teljesítették az alapszervezettől kapott feladatokat és ma már a tagjelöltek sorába léptek.

Minden párttagjelölt bevonunk a pártoktatásba és különböző pártfeladattal bízunk meg őket. Ily módon az alapszervezet alaposan megismerheti, hogyan készülnek a tagjelöltek a párttagságra.

A bürogyűlésen azonban kitűnt az is, hogy az eddigig sokkal jobb eredményeket érthetünk volna el a tagjelöltek felvétele terén, ha a párttagok szélesebbkörű politikai és szervezőmunkát végeztek volna. Az a helyzet ugyanis, hogy az Újtelul termelőszövetkezetnek a központon kívül van néhány részlege és itt nem

foglalkoztunk a pártönkivüliekkel. A büro és a termelőszövetkezet összes kommunisztáinak feladata, hogy hibákból okulva, a jövőben sokkal jobban foglalkozzanak a pártönkivüli dolgozók politikai nevelésével.

Koltvány Lucia,
levelező.

Villamosítanak önadóból

Világos községhez tartozó Galsa falu kommunisztái és a néptanács képviselői széleskörű politikai-szervezőmunkát végeztek a falu dolgozó parasztjai között az önadó befizetésével kapcsolatban. A dolgozó parasztok követelték a párttagok és a néptanács képviselői felhívásait és egymásután egyenlítették ki önadójukat. Ebből ez évben — a lakosság legnagyobb örömeire — három utcát villamosítottak. Ugyancsak önadóból villamosították az apaállat-istállót is, ahol tízenegyet egőt szereztek fel.

Önadóból más munkálatokat is végeznek a faluban. Az utóbbi években megjavították két középületet, ahol a falu iskolái működnek. Megjavítják a faluban lévő hidakat is.

Dulháds János,
levelező.

Merénylet Paul Robeson ellen

NEWYORK. (Agerpres.) Az 'Amerikai-Szovjet Társaság országos bizottsága Newyorkban összejövetelt rendezett. Egy újságról felkérte Paul Robesont, az ismert énekest, hogy mondja el véleményét a magyarországi eseményekről. Robeson így válaszolt: „Sikert kívánok

a jelenlegi magyar kormánynak. A magyarországi felkelés ugyanazoknak az elemeknek a műve volt, akik megdöntötték Spanyolország kőztársasági kormányát.” Fasiszta emigránsok sábat tartalmazó üveget dobalt Robesonra. A merénylet azonban kudarcot vallott.

A jó munkához szakmaszeretet kell

Minden üzem és vállalat ren-

tabilizását nagyrészt a készített áruk minősége és kivitele határozza meg. Egy-egy gyár, vagy üzem kifutóidő gazdálkodása ugyan több fontos pontot foglal magában, de ma már az új technológiai eljárások betartásának legfontosabbja a gyártott készáru kifogástalansága. Sok függ e kérdéstől ma, amikor az áruforgalmi vállalatoknak az üzemekben áru-átvevő kirendeltségük van. Minden tekintetben átvizsgálják az átvételre kész árut és joggal visszatartásig azt, ha kifogásolni valót találának. Ha a minőség kérdését részletezzük, még egy fénytörést nem szabad számításba kívüli hagyni és ez a vásárló. A vevő igénye napjainkban nem elégíthető ki egyszerűen. Gazdasági fejlődésünkkel párhuzamosan ma sokkal nagyobb az áruválaszték, mint első öt éves tervünk előtt volt. Ez természetesen magával hozta a változást a lehetőségek.

Az egyik textilyüzemben jártam, amikor a kiszolgáló a végeket egymásután tette a pultára. Első pillanattal arra gondoltam, hogy egy régi típusú vásárló áldozata lett. De nem. A vásárló egyszerűen asszony volt és a kiszolgáló a legnagyobb előzetesleggel tengerinyi ruhaanyagot bontott ki előtte. Miután a vevő eltávozott, a kiszolgálóhoz léptem és szemügyre vettem azokat az anyagokat, amelyekből olyan nehezen tudott a vásárló választani. A kiszolgáló később elmondta, hogy az aradi TEBA gyár gyártmányai közül egy-egy szállítmánynál a Stamba az, amely minden kritikát elhárít. De elmondta azt is, hogy a TEBA gyári anyagok kö-

zül bizony sokszor kifogásolnak egyes áruárúkat: hol az Olandinát, hol pedig a barchetet.

A kiszolgálóval folytatott beszélgetés arra indított, hogy a TEBA gyárban szakemberektől: mérnököktől, technikusoktól, levelezőktől, szövöktől, osztályellenőrtől tudakozdjam afelől, hogy mit tettek és mit tesznek a közeljövőben az üzemből kikerülő áruk jó minősége érdekében. A beszélgetésekből kitűnt, hogy a gyárban a minőség kérdésének szakszerű kezelése, irányítása, a multiban rendkívül bizonytalan volt. Rövidebb-hosszabb ideig megbízta ugyan egy-egy igyekvő, jó munkára törekvő embert ezzel a feladattal. De hiányzott a rátermettség, a szakmai igényesség és hagyták magukat befolyásolni a terv mennyiségi túlteljesítésének szükségességétől. Ezt ok is — elfeledkezve a minőség fontosságáról — minden másnak elébe helyezték. Ezután annak a dicsőségnek fényében sütkéreztek, amelyet a száz százalékos felüli teljesítés nyomon elnyertek.

Az 1953 augusztus 19—20-i plenáris ülés határozata a közszükséglet kielégítésére nagyobb választékot írt elő. Mindenki tapasztalhatja, hogy az ipari árucikkekben megnőtt a választék. A párt plenárisának határozata a mennyiségi kérdés mellett a minőség megjavítását is előírja. Sok javulást érzünk ugyan már egyes ipari árucikknél, amelyek szebbek, tetszősebbek, de sokkal nagyobb az igényesség, semmint, hogy ezzel teljesen elégedettek lehetünk.

Itt, a TEBA gyárban, a szövödében azt tapasztaltam, hogy még

nagyon csekély azoknak a száma,

akik a szövölgépekről egyforma sürűségű, kizárólag azonos vastagságú, csak az előírt színű kezesztással szőtt — olajolt és felesleges, mindenütt csüngő beverőszálak nélküli félkészárut juttat az osztály ellenőreinek. Az egyik áruellenőrző szerint, Dehel Erzsébet, Pirvunov Olga, Kis Mária, Ferenczi Imre és Strengar Maria szövött anyagával kevés a munkájuk az anyagtisztítónak. És amint figyeltem ezeket a szövöket, azt láttam, hogy nemcsak érték gépek szakszerű kezelését, de szeretik is munkájukat. Nincs a gépekről lekerült anyagban ritka, vagy túlsűrű szövés, elnyomott minta, elfűzött hosszal, idegen színű kezesztással és a felesleges vetélőszálak is hiányoznak az anyagszelvényről. Ennek ellenére nemcsak teljesítik feladataikat, de többen is gyárbanak minden nap az előírva:tnál.

Amint néztem a munkásokat és félkészárúkat, eszembe jutott, amit egy nehézipari munkástól hallottam, aki — miközben ipari kiállításra készített egy idomszert és annak minden apró részecskéjét, csavarját tükrőfényre csillogtatta — ezt mondta:

„A dolgozóknak a munkadarab elkészítésével ki kell fejeznie szépjérzékét. Csak szerezni kell a munkát.”

Igy dolgoznak a TEBA gyárban Dehel és Pirvunov, valamint a felsorolt többi munkásnők is.

Az előbbieken említett szövöktől megfigyelték még azt is, ha így dolgozna a szövödében mindenki, akár meg is szüntethetnék az anyagtisztító osztályt. Ez ugyan utónézetes feltevés.

(Folytatása a 2-ik oldalon.)

Az Ifjúság Cukrászdája

A kirakatkban csatlóban pom-pázna a legfinomabb sütemények és likörök. A nagy körültekintéssel elkészített ajándékokhoz hozzáértő kezek munkájára vallanak.

A cukrászda felelőse, Hirsch Jenő, éppen egy táca friss süteményt helyez el a kirakatkban. Megvár, amíg elvezeli munkáját. Közben helyet foglal az egyik asztalnál s érdeklődéssel szemléli a cukrászda belsejét. Első, ami feltűnik az udvarias kiszolgálás, az alkalmazottak előzetesítése. Hirsch elvtárs készséggel beszél a cukrászda életéről.

— Eppen tegnap volt évé, hogy megnyitott a cukrászda, — mondja. Azóta mindig eléget teltünk feladatunkkal. Jelenleg is tervet felül felülvizsgálunk. Az is, hogy egyes napokon tervet alul maradjon, de a következőkben behozunk a lemaradást. Ezt igazolja az a tény is, hogy november 20-ig 105 százalékban teljesítettük napi tervünket.

Nem véletlen, hogy minden időszakban teljesítik feladatukat. A nagy választék, a pontos kiszolgálás vonzza a fogyasztókat. Naponta 45 fős sütemény, nagy választékban, desszert, valódi csokoládé áll a fogyasztók rendelkezésére. Az édességeken kívül a legfinomabb italokat is kaphatják. Csúszán likörből nyolc félet találunk.

— Jelentős mértékben növekedett a fogyasztás a múltkorai bevezetett ifjúsági reggelivel, — mondja a felelős. Az ifjúsági reggeli fejekavé vagy tea citrommal, két tojás pohárban, 25 gram vaj, vagy 30 gram dzsem, esetleg kompót és két zsemle. Volt idő, amikor 80—100-an reggeliztek itt. Igaz, hogy ez jelentette a csúcsforgalmat, de a 30—40 ifjúsági reggeli csaknem minden nap elfogy.

A nagy választékban kívül beszélünk a kiszolgálás személyzetéről is. Hirsch elvtárs, aki a Kádárképző iskolában is tanít, még a megalkulások személyesen válogatja ki a husz legmegfelelőbb fiatal leányt az Ifjúság Cukrászdája részére. Nem csatlódott bennük, valamennyien becsülettel helytállnak. De különösen kettő: Bartis Piroka és Burca Maria tündek ki nagy szorgalmukkal.

Az Ifjúság Cukrászdájának lelkes munkaközössége egyéves működése során eredményeket ért el. Bizonyára rövid időn belül, amikor berendezik a cukrászda helyisége mellett a kávéházat, még inkább növekedik a látogatók száma.

J. I.

Az önadó beszédese és felhasználása Aradrajonban

Falvaink gazdasági, népjóléti és kulturális fejlődésének egyik forrása az önmegadózás. Az önmegadózás talán a legfontosabb eredményeket hozta létre rajonunkban. Négy év alatt rajonunkban 35 iskolát és 16 kultúrothont vezettek átállásból. Az önadó helyes felhasználásával 153 új hídát építettek, megjavítottak továbbá 132 hídát, 182 kútát és 18 néptanúsi épületét tartoztatják.

Az önmegadózás felhasználása terén eddig elért eredmények nagy részét annak tulajdoníthatjuk, hogy rajonunk számos községében lényegesen megjavult a dolgozó paraszti körökben végzett politikai-szervező munka. A községi néptanácsok végrehajtó bizottságai a fontos akcióba bevonták a honpolgári bizottságokat, a képviselőket, a nóbizottságokat, tanügyi kádereket, stb. A végrehajtó bizottságok jelentős része arra törekedett, hogy a népgyűléseken hozott határozatokat gyakorlatba illessék. A világi, szentmártoni, majláti és félegyházi néptanácsok végrehajtó bizottságai, a népgyűlések után megkezdtek a megszavazott önadó beszédet, hogy aztán hozzáfogassanak a községi munkák elvégzéséhez. Majláton a dolgozó paraszti 80 százalékos befizették az önadót. Szentmárton és Félegyháza községekben is szép eredményeket értek el az önadó beszédese terén: eddig több mint 70 százalékosan befizették az önadót.

A néptanácsi képviselők a választókerületekben megtartott gyűlések alkalmával megmagyarázták a dolgozó parasztnak az önadó meliből befizetésének szükségességét. Ezirányban igen jól dolgozott Stancu Pavel félegyházi képviselő, akinek választókerületében a dolgozó paraszti teljes egészében befizették az önadót.

A világi néptanács végrehajtó bizottsága gondoskodott a különböző községi munkák elvégzéséhez szükséges anyagok beszerzéséről. Ezután a néptanácsi képviselők segítségével mozgósította a község dolgozó parasztjait, hogy önkéntes munkával járuljanak hozzá a tervezett munkák elvégzéséhez. Ennek eredményeként Világoson csupán az évben 12 új hídát építettek önadóból. Ezenkívül 32 hídát és ugyancsak 32 kútát javítottak meg. Az önadó helyes felhasználásával javítottak meg két kultúrothont is.

Kovácsinon a községi néptanács végrehajtó bizottsága jelentős segítséget kapott a nóbizottságtól és a képviselőktől, akik a választókerületekben széleskörű felvilágosító munkát fejtettek ki. A választókerület megtartott gyűléseken a képviselők rámutattak az önadó maradvékta befizetésének fontosságára. Ezeken a gyűléseken felszólaltak a választók is és elmondták különböző véleményüket a képviselőnek, aki továbbította

azt a végrehajtó bizottsághoz elintézés céljából. Másan például a választók azt panaszták Moga A. rajoni képviselőnek, hogy nehézségek küzdének a község villamosításához szükséges huzalok beszerzésében. A rajoni képviselő közbenjárásának eredményeként teljesült a másai választópolgárok vágya: megkapták a villamosításhoz szükséges huzalokat. A rajoni képviselők közül Romulus Susan Félegyházán, Frey Mátyás Zádorleken, Blaga Simion pedig Villágoson tartott találkát a választókkal az önadó befizetésével kapcsolatban.

A községi munkák elvégzéséhez szükséges anyagok beszerzésében a félegyházi néptanács végrehajtó bizottsága értékes segítséget kapott a községgazdálkodási állandó bizottságtól. Ez a bizottság miután látta, hogy a végrehajtó bizottság nehézségekkel küzd egy ut kövel való feltöltése miatt, tanulmányozta a helyi lehetőségeket és javasolta, hogy a község közelében kőbányát létesítsenek. A végrehajtó bizottság elfogadta a javaslatot és megkezdte az új javításához szükséges kő kitermelését.

Sajnos azonban nem minden községi néptanács végrehajtó bizottsága ismert fel az önadó beszédese fontosságát. Muszkán csupán 11 százalékosan gyűjtötték be az önadót. Ezért az önadóból tervezett munkákat elvégzése terén igen gyenge eredményeket értek el. 28 híd és 15 kút javítását tervezésüktették, de csak egy hídát és egy kútát javították meg, mivel nem rendelkeztek elegendő anyaggal. Ebből is világosan kiderül, hogy csak akkor végezhetik el a tervezett munkákat, ha maradvéktaul begyűjtik a megszavazott önadót.

Hasonló hiba mutatkozik Zimándon, Kuntódon, Angyalukon és másol. Községeink és falvaink szépitése érdekében szükséges, hogy a néptanácsok végrehajtó bizottságai, a képviselők segítségével, mozgósítsák a dolgozó parasztokat mind az önadó befizetésére, mind pedig a munkák gyors elvégzésére.

Serb Cornel,
az aradrajoni néptanács
dolgozója

IMSZ-küldöftség utazott Jugoszláviába

A Jugoszláv SzNK Népi Ifjúságának meghívására tegnap IMSZ-küldöftség utazott a Jugoszláv Népköztársaságba. A küldöftség, amelynek vezetője Virgil Trofin elvtárs, az

IMSZ KB első titkára, a Jugoszláv SzNK Népi Ifjúságának vezetőivel megbeszélést folytat a román és a jugoszláv ifjúság testvéri és baráti kapcsolatainak további erősítéséről.

A jó munkához szakmaszeretet kell

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

nem lehetetlen, hogy a minőség munka gyári felelőse minden figyelmére arra irányul majd, hogy a kitűnő szövegek által mutatott példákat általánosítsa az egész szövevényben. A feltevések közé elképzelések csoportosulnak és ami ma még hihetetlen, a jövőben valósággá is válhat.

A gyengébb szakmunkások munkasokiban is van bizonyos irányú törekvés a nagyobb mennyiség és csak másodsorban a jobb minőség elérésére. Ezek a dolgozók, mivel alacsony szakmai képzettségűek, hibát hibára halmozva törekednek a mennyiségi termelésre, nem tekintenek arra, mi is lesz a következménye a rosszul végzett munkának. Ilyen keze alól kerülnek ki minidzok az árak, amelyeket hibás árak címen árulnak a város joggyűlése üléseiben.

Kevésbé tördnek a szövevényben a munkások szakmai képzésével a jobb árak minél nagyobb mennyiségben való előállításával. Pedig ott vannak a munkások között mindazok, akiknek ez lenne a feladatuk. Ahhoz, hogy minden szövevényben a minőség kérdése fenttosságot, nem elegendő csupán a felelősségrevétel, hanem szakmai tanácsadás szükséges.

Ahány osztály, annyi panasz. A szövevényben sokan a csészékre panaszkodnak, hogy nem osztályozzák figyelmesen színek és szálvastagságok szerint az orsót, olajokat a szálak... és így tovább. Az anyagtisztításban a szövevény már hibát hibát sorolják fel. A kikészítő osztályon is az előző munkafolyamatok osztályaira panaszkodnak. Itt kétségtelenül sok a baj, főleg az olajoltos anyagok kal, mert téves az a nézet, amely a szövevényben uralkodik, hogy a kikészítőben ugyanis kikészítik az olajoltokat. A különféle vegyszerekkel felbontott szennyes anyagok és az olaj, ugyanis foltossá teszi az eddig tisztán kezelt anyagokat is. A festőben is a szövevényre panaszkodnak, de bősen hallgatnak saját felelősségükről, nevezetesen arról, hogy sokszor összecserélik a Molton és a Sibir anyagokat, s ezzel hol az egyiket, hol a másikat teszik tönkre. A festőben sok az olaj, amelyet a szálító-csillindról hulló göcszseppek tesznek hasznavehetetlenné.

Ime, néhány olyan kérdés, amelyről tudnak a TEBA gyárban a személyek naponta tárgyalnak a munkások. Olyan kérdések ezek, amelyeket azonnal orvosolni kell. Megoldásukra nem elég egy ember

még akkor sem, ha az olyan becsületes, szorgalmas is, mint amely Simonca Artemie mérnök, — minőségi ellenőr, akit egy hónapja helyeztek e fontos munkára. Minden osztályon van ugyan bizonyos létszámú minőségi ellenőrök apparátus, de ez nagyrészt gépies munkát végez, s nem eléggé önálló. Tevékenységükből hiányzik a kezdeményezés. Szakszervezetük is elégtelen. Simonca mérnöknek több terve van, amely a minőségi ellenőrök munkájának megújítását célozza, de tervének megvalósítása a naponta előtornyosuló apró-cseprő ügyek megoldása miatt állandóan halasztódik. Rendet kell teremteni ezen a téren. Néhány elképzelése: szakkepesítő tanfolyam szervezése a minőségi ellenőrök számára, a szakkepesítés után az apparátusnak teljes átszervezése mindkét

fonódában, a szövevényben és a befejező osztályon, az „ellenőrzés napja” megvalósítása minden osztályon, a befejező részlegen az egyéni ellenőrző könyvecské bevezetése és egyebek, amely a hibás „maradék” anyagok csökkentését segítené elő.

Megvan tehát a terv: textilanyagok minőségének meglapítására. Nagyrésze a dolgozóknak szívesebben ad ki kezéből jó felkész, vagy készáru, amért dicséretet kap. Intenzívebbé kell tehát tenni a minőségi mozgalom nemes törekvéseit a fonóktól a fűzőkig, a szövevényben a befejező részleg valamennyi osztályáig és minden bizonnyal jóval kevesebb „maradék” áru jut a maradvékta-üzletekbe és több oda, ahol méltóképpen értékelik a TEBA gyári dolgozók munkáját.

Szabó Imre

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Heti sportprogram

A heti sportprogramon 3 sportágban szerepelnek mérkőzések, versenyek. A sportműsor az alábbi:

ASZTALI TENISZ: Az országos ifjúsági bajnokság helyi szakasza szombatán délután 4 órai kezdettel a Voința klubhelyiségében.

BÍRKÓZÁS: Az országos szabad-

stílusú birkózó bajnokság (senior) tartományi szakasza vasárnap délután 10 óráig a Fl. Rosie UTA tornatermében (Dózsa-mozi felett).

LABDARUGAS. Vasárnap délután 3 órakor a December 30 stadionban: Fl. Rosie UTA—Színészek labdarúgó mérkőzése.

Vasárnap — Román kupaforduló

Az RNK kupamérkőzéssel során csütörtökön Kolozsváron játszották le a Hadsereg Közp. Háza—Kolozsvári Stiința mérkőzést, amelyet a katonacsapat 5:1 (0:0) arányban nyert meg. A gólokát Tataru (3) és Zavoda I (2), illetve Nedelcu szereztek.

A vasárnapi elődöntőben a következő csapatok mérkőznek:

Néhány sorban

A Majna melletti Frankfurtnban játszották le a Svájci—Nyugat-Németország válogatott labdarúgó mérkőzést, amelyet a svájciak 3:1 arányban nyertek. A „B”-válogatottak Züriehen mérköztek és a németek ezen a mérkőzésen 2:1 arányú győzelmet arattak.

Az európai bajnokságok kupamérkőzései során Firenzében a

Aranyosgyéresi En, Metalul—Temesvári Locomotiva, Galați En. Metalul—Hadsereg Közp. Háza, Bukaresti Locomotiva—Ploesti En. Flacara, Sztálinvárosi En. St. Rosu Metalul—Nagyvárad Progresul.

Vasárnap az összes kupamérkőzés délután 2 órakor kezdődnek.

A jégkorong világbajnokság küzdődelmeit 1957. február 24 és március 8 között Moszkvában bonyolítják le és azon a Román NK csapata is résztvesz.

Asztali tenisz-sportunk problémáiról

November vége felé közeledünk, ami azt jelenti, hogy sportközösségeink klubhelyiségeiben, iskoláink tornatermeiben, diákotthonokban, pionírpályákon világnak kellene patognia a kis fehér kauszok labdáinak. De ez, sajnos, nem így van. Szervezett, rendszeres edzések je-

lenleg ugyanis csak a Voința sportközösségnek folynak, ahol a divíziós csapat tagjain kívül számos fiatal játékosnak nyújtanak edzési lehetőséget. Két asztalt befogadó helyiségek már szűkebb bizonyul az edzésük látogatottságához mérten.

Ezenkívül a Fl. Rosie sportközösségénél észlelhető bizonyosfokú tevékenység, illetve egyelőre inkább még csak szervezési munka. A Fl. Rosie UTA szakosztálya ugyanis közös helyiségben tartotta edzését a Fl. Rosie Com. Alimentar szakosztályával. Időközben a helyiséget más célokra használták fel és így a két szakosztály átköltözött a Köztársaság útja 93. szám alatti helyiségbe, de ez esős időben nem használható, mert — becseruog az eső!.

Mindezek után a TEBA textilgyár a Fl. Rosie sportközösségek rendelkezésére bocsátott egy termet, amelyet most szereznek fel és előrelátó hatólag egész rövid időn belül meg is kezdődnek az edzések.

De vajon mi van a többi sportközösségekben? Asztali csaknem mindenütt van, de a legtöbb helyen más célokra használták: hol nyilvános tartanak körülfűtött, esetleg kiállításra szánt tárgyakat helyeznek rá, vagy tea-délutánokon terítnek rája. Egyezsával, mindenre használják, csak éppen asztali teniszszere nem. Véleményem szerint a hiba abban rejlik, hogy régi játékosok nem igényelnek saját munkahelyükön edzési lehetőségeket teremteni. Kétségtelen, hogy a szakszervezeti bizottságok mellett működő sportközösségektől nem sok támogatás várható, de miután asztal és terem mindenütt akad, csak kezdeményezésre volna szükség.

Az asztali tenisz sport azoknak a sportágaknak egyike, amelyeket aránylag könnyen el lehet sajátítani és nem is jár túlzott költséggel.

A szervezési hibákban kívül kétségtelenül labdahiány is van, amire jellemző, hogy az utolsó labdakutatás ez évben május hónap folyamán érkezett Aradra. Ezt a kérdést a Testnevelési és Sportbizottságnak kellene megoldania.

Mindent egybevéve, össze kell fogni az erőket, hogy ebben a sportágban oly szép hagyományokkal rendelkező város, mint Arad, öregbítse városunk sportjának jó hírét.

Grünwald Imre

A rádióaktivitás — hatalmas erő az ember szolgálatában

tünk képéhez hasonlít. Az atom belsőben rendkívül kicsiny, de nehéz mag található, amely körül az elektronok nevezett hasonló nagyságú részecskék úgy keringenek, mint bolygók a nap körül. A mag pozitív elektromossággal van töltve, míg az elektronok negatívval. Miután az elektronok előlül elektromos töltések vonzzák egymást, az atomrendszer stabil. Másikfelől az elektronok kirepülnek az atomból.

Az atom elektronjainak száma növekedhet, vagy csökkenhet egyvel, vagy többel, anélkül, hogy az atom vegyi jellege megváltozna, mert ez csak a magtól függ, amelynek elektromos töltése nem változik meg az elektronok számának változásával. Az atom legfontosabb tulajdonságai tehát magjától függenek.

A mag rendkívül kis részecskékből áll, ezeket nukleonoknak nevezik és számuk elemenként változik. Kétféle nukleon van: proton és neutron. A protonok elektromos töltése pozitív. Számuk vegyileg jellemzi az elemet és azt a számot az elem atomszámának nevezik. Mengyelejev, zsenális orosz tudós az elemeket periódikus táblázatban állította össze. Itt az elemek fizikai-kémiai tulajdonságai szerint csoportosították és egy-egy elem helyét éppen atomtípusa határozza meg. A protonokon kívül a mag ugyanolyan kicsiny, de elektromos töltés nélküli részecskéket tartalmaz, amelyeket neutronoknak nevezünk. Semleges jellegüknél fogva egyáltalában nem, vagy alig befolyásolják az atom vegyi tulajdonságait.

Következőképpen ugyanazon elemből többféle mag létezik, kisebb vagy nagyobb számú neutronokkal. E magok súlya a bennük található neutronoktól függ, de vegyi tulajdonságaik ugyanazok. Az ilyen magokat nevezik izotópoknak.

Látjuk, hogy az atom stabilitását az ellenkező előjelű elektromos tölté-

sek vonzási ereje biztosítja. A magban ez már nem áll fenn, mert csak pozitív elektromosság van benne, vagyis csak lassító erő. Viszont itt egy új különleges erő jelentkezik, amelyet nukleáris erőnek nevezünk.

A stabilitás ennek az erőnek hatására valósul meg, de csak az azzal a feltétellel, hogy a magban egy bizonyos számú neutron feleljen meg egy protonnak. Ha a neutronok száma ennél az optimális számnál kisebb, vagy nagyobb, felbomlik az egyensúly és a magban olyan módosulás jön létre, amely a neutronok és protonok arányát optimálissá változtatja. A mag belesüllyed ezt az állapotát a stabilitás érdekében egyben energiavesztéssel megjelenése kísérli, mely egyes esetekben rendkívül mértetű. Az u magban, amely például egyes alfa-részecskéket kilövése, vagy egy nukleonok másaita nukleovs való átalakulása által jön létre, energiafelesleg jelentkezik, amely a környező térben sugárzás formájában terjed. Ez a rádióaktivitás.

Egy elem magjainak a protonokat érintő változásai átalakulásra vezetnek. Rádióaktív felbomlás által a magok átváltoznak, vagyis más elem magjává alakulnak át. Ha egy neutron protonná alakul át, vagy fordítva, egy proton neutronná, új elem kepződik. Így az első elem magjai kisebbbódnak. Az időtartam, amelyen belül ez a reakció lejátszódik, különböző. Egyes esetekben igen nagy, mint például több ezer év a rádiumnál és több millió év az urániumnál. Látszatra tehát ezekben az esetekben a rádióaktivitás örökösébbé válik. Viszont vannak esetek, amikor a rádióaktív anyag mennyisége felére csökken néhány nap, vagy néhány óra alatt, egyes esetekben percek alatt, egy másodpercben, vagy a másodperc törtrészében. Felmerül a kérdés: hogy létezhetnek még ilyen elemek a földön és miért nem fogy-

tak el már rége? Ennek az a magyarázata, hogy a természetben létező rádióaktív elemek többsége a többiek rádióaktív felbomlásából ered és mindegyik közös őse az uránium és thorium, amelyeknek átlagos élettartama évmilliókban fejezhető csak ki. Az átváltozások tehát folytonosan szemünk előtt folynak le.

A tudósok a természetes rádióaktivitás tanulmányozásáról áttértek ennek a jelenségnek mesterséges előidézéséhez. A modern fizikának ezt a sikerét a két kiváló tudós és békeharcos Frederic és Irène Joliot-Curie érte el. Nekik sikerült egyes stabil elemek — alumínium, nátrium, foszfor — rádióaktív izotópjait előállítani, mesterséges átváltoztatás révén. Az átváltoztatás, vagyis egy mag átalakítása más maggá úgy érhető el, hogy a mag protonjainak, vagy neutronjainak számát módosítsuk azzal, hogy a magot megfelelő lövéggel bombázzuk. Ilyen lövégek az egyes rádióaktív elemek által kibocsátott alfa-sugarak, vagy olyan protonok, amelyeket a tudósok gyorsítóknak nevezett különleges készülékek révén óriási energiával láttak el. Az így létrehozott módosításokat nevezük nukleáris reakcióknak.

A fizikusok az urániumot is bombázták neutronokkal. Így jötték rá arra a korszerűsítő felfedezésre, hogy egyes izotópok a neutronok hatására különleges fajtájú szétválást mutatnak. Ezeknek az izotópoknak a magjai két majdnem egyenlő részre szakadnak és egy-két, sőt esetleg három neutron szabadítanak fel, valamint jelentékeny mennyiségű energiát. Bizonyos körülmények közt ezek a másodlagos neutronok további bomlást idézhetnek elő a szomszédos uránium atommagjaiban. Ezt a jelenséget hasadásnak nevezzük. Így jön létre a láncreakció, amelynek révén nyerjük az atomenergiát, pontosabban a nukleáris energiát. Amikor a láncreakció

ltszta uránium-izotóp blokkban — 235-ös izotóp — zavartalanul folyik le, hatalmaserejű robbanás következik be, vagyis atombomba robban.

Ha azonban meglassítjuk a másodlagos neutronokat grafit, vagy kadmium rudakkal, akkor a nukleáris energia lassan szabadul fel és gyakorlati célokra alkalmazható. A nukleáris energia előállítását szolgáló berendezést atommagyárnak, vagy nukleáris reaktornak nevezük.

A tudomány a nukleáris energiát az emberiség szolgálatába állította. Ennek a hatalmas erőnek felhasználása az illető társadalom jellegétől függ. A kapitalista világ az atomenergiát kutatások eredményeit főleg egy jövőd háborúban igyekszik alkalmazni. A nagy amerikai monopóliumok, amelyek sok millió dollárt ruháztak be elektromos áram termelésébe, beruháztak tőkéjük elárthatlanodását tartanak, ha elektromosságot új módon lehetne előállítani. Ezért a nukleáris energiára vonatkozó tudományos kutatások fő célja atombombaik termelése tömeggyilkosság céljából.

Ellentétben a kapitalista világtól, a Szovjetunió és mellette a népi demokratikus országok és a békeszerető népek az atomfegyver betiltásáért harcolnak. A Szovjetunió és a népi demokratikus országok a tudósok tevékenységét arra irányítják, hogy új technológiai gépeket teremtsenek az emberiség hasznára és az atomenergiát kizárólag békes célok szolgálatába állítsák.

Országunkban a nukleáris fizikai kutatások mind nagyobb méreteket öltenek. Az RNK Akadémiájának fizikai intézetében most folynak az építkezés befejező munkálatai és most szerelik fel azt a nukleáris reaktort, amelyet nekünk a Szovjetunió szállított.

Örögzünk tudósai a szoviet tudósokai és a népi demokratikus országok tudósaiával együttműködésben tovább folytatják kutató munkájukat az atomenergia területén, hogy boldog és bőséges életet biztosítsanak az emberiségnek.

A „magyar kérdés” világa az ENSZ közgyűlésén

NEWYORK. — Az Agerpres külföldi tudósítója jelenti:

Az ENSZ Közgyűlésének november 20-i délelőtti ülésén folytatott az úgynevezett „magyar kérdés” vitáját. K. V. Kiszelyev, a Bjelorusz SzSZK küldöttségének vezetője kellő válaszi adott azoknak a küldötteknek, akik hamisan állították be a magyarországi helyzetet, rágalmazták a magyar népet és kormányát és a Szovjetunió politikáját.

Utána Grigore Preoteasa, a Román Népköztársaság külügyminisztere, a román küldöttség vezetője szólalt fel.

Grigore Preoteasa elvtárs beszéde

(Rövidített szöveg.)

Elnök ur!

A román kormány és a román nép lényegesen feljebb áll a magyarországi eseményekre. Ez érthető is. A Magyar Népköztársaság szomszédos ország Romániával, a Román Népköztársaság szoros politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatokat tart fenn Magyarországgal; mindkét ország aláírta a varsói szerződést. Sokrétű együttműködésünk, valamint a békére és a jobb, szocialista élet megvalósítására irányuló közös törekvéseink és harcunk során testvéri kapcsolatok alakultak ki a magyar és a román nép között, ezért tekint a román küldöttség felelősségérzetével a tragikus eseményeket, amelyek vére borították Magyarországot.

Tekintettel arra a csökkenőre, amellyel immár unalomig ismételtetik a külföldi sajtóhírek és rágalmak és figyelembe véve azt a módot, ahogyan ezt a kérdést az ENSZ elé vitték azok, akik úgy találták, hogy az ENSZ elé kell vinniük, szükségesnek tartjuk ismételt hangsúlyozni, hogy nem a tények realitás ismeretével álltunk és állunk szemben, hanem egy nagyszabású propaganda-akcióval, amelynek nincs egyéb célja, mint az, hogy zavart keltsenek vele és hogy a magyar néppel a népi demokratikus rendszer megerősítésére irányuló akcióját azonosítsák azzal az ellenforradalmi puccsal, amely ennek a rendszernek a megdöntésére és a magyar nép szocialista és politikai vívmányainak megsemmisítésére irányul.

Ha azonban komolyan akarjuk mérlegelni a magyarországi eseményeket, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy az események olyan tömegmozgalommal kezdődtek, amely a népi hatalom megerősítésére, a múlt hibáinak orvoslására irányult, s hogy utóbb, szánt szándékkal, szervezett reakciók, fasizta elemek ellenforradalmi célokra használták fel ezt a mozgalmat és a magyar nép által választott törvényes államrend megdöntésére törekedtek.

Olyan forrásokból tudjuk azt, hogy kik voltak ezek az elemek, amelyekről senki sem mondhatja, hogy támogatják a magyarországi népi demokratikus rendszert. A France Presse hírügynökség például egy november 2-án kelt táviratában közli, hogy „bizonyos felelőtlen elemek, az 1945 előtti fasizta szervezetek maradványai valóságos, a forradás állapotában tartják” a lázadás legkövet. Ugyancsak ez a hírügynökség úgy nyilatkozik a napok óta táviratában az osztrák-magyar határátjárókat megállapítja: „közvetlen, hogy a múlt hét folyamán ez a határ teljesen nyitva volt”.

Magyarország azon a ponton volt, hogy elnyelje az ellenforradalmi erőket, amikor a forradalmi munkáspárt kormány felállította a népet, védte meg a népi demokratikus rendszert, védte meg nagy forradalmi vívmányait.

Vajon mit akarnak támogatni azok, akik most azt kezdeményezték, hogy a magyarországi eseményeket vegyük fel a közgyűlés napirendjére?

Vajon az utóbbi hetekben ezekkel az eseményekkel kapcsolatban előterjesztett heves hangú határozati javaslatok szerzői a magyarországi népi tömegekkel akarták-e támogatni, mint ahogyan ezt a közvéleménnyel el szeretnék hitetni? Nem. Nem a nép törekvéseit akarták támogatni.

Valóban azért emelték fel ezeket, hogy segítsek és fedezzék a reakciót és a fasizta elemeket, amelyek elvesztették a játszmát. A tömeges célja — mint ahogyan ezt Kádár János magyar miniszterelnök is kijelentette és ahogyan ezt az események is igazolták — „nem az volt, hogy szétzúzzák a népi hatalmat a Magyar Népköztársaságban, hanem éppen az, hogy a hibákkal szembehegyezkedve, megerősítsék azt”.

Nyilvánvaló, hogy a reakciók körök — éppen abban a pillanatban, amikor meghusult arra vonatkozó tervük, hogy a magyarországi belső eseményeket a Magyar Népköztársaság államának megdöntésére használják fel — az ENSZ közgyűlését próbálták meg felhasználni céljaikra, nevezetesen arra, hogy beavatkozzanak Magyarországi belügyeibe. Sőt még ennél is tovább mennek. Az agresszív körök a magyarországi eseményekre vonatkozó vitát diverzifikálni szeretnék fel azzal a céllal, hogy eltereljék a figyelmet Anglia és Franciaország agresszív közel-keleti akcióiról és hogy új sorompót állítsanak a nemzetközi felelősség enyhítésének útjába.

A közgyűlés minden élése igazolja ezt a megítélést. A magyarországi helyzet az államok közötti együttműködés ellenségeinek egyik kedvelt témája ma. Beszédében bizonyítja ezt a kúbi küldöttség határozati javaslata, amelynek megvalósítása céljából

nek, akik hamisan állították be a magyarországi helyzetet, rágalmazták a magyar népet és kormányát és a Szovjetunió politikáját.

Utána Grigore Preoteasa, a Román Népköztársaság külügyminisztere, a román küldöttség vezetője szólalt fel.

A közgyűlés felelősséget vállalt a határozati javaslatok elutasítása, képtelenek vagyunk uralni magunkon; a biztosra veszem, hogy ugyanez az érzés más küldötteknek is. Határozatunk oszadálkunk és aggódunk azon módszerek miatt, amelyekkel egyes küldöttek meg akarják honosítani a közgyűlés gyakorlatában.

Elnök ur! Minden itélkezésnek helye, konkrét elemek kell alapulnia. De vajon mire épül fel a kúbi határozati javaslat? Egy sajtóhírre, amelynek ellenőrzése a javaslat szerzői a legkevesebb logikai erőfeszítést sem tettek. Ezzel szemben azok, akik a legilletékesebbek arra, hogy véleményt mondjanak, kijelentik, hogy mindez csak kóholyom és rágalom és ugyanaból a forrásból származik, mint a Magyar Népköztársaság ellen indított egész uszító- és hazugságkampány.

Tegnap délelőtti két alapvető fontosságú nyilatkozat hangzott el ebben a kérdésben, a magyar kormány képviselőjé, Horváth külügyminiszteré és Szepilov szovjet külügyminiszter nyilatkozata. Ez a két nyilatkozat minden szempontból elgondolható alapnak tekinthető ahhoz, hogy ez a kérdés lekerüljön a napirendről.

Lodge ur utolsó kísérletként az amerikai kormány értesüléseire hivatkozik. Amde ezeket az értesüléseket csak az amerikai kormány ismeri. Véleményem szerint teljesen önkényes és teljesen elfogadhatatlan ilyen érveknek a felsorakoztatása.

Ez a nyilatkozat vajon nem egyike-e azoknak, amelyek csak az ENSZ-nek vannak szánva? Ami bennünk illet, fel vagyunk halmozva annak a kijelentésnek, hogy az Egyesült Államok küldötteinek állításai — melyeket Franciaország képviselője is megismételt — s amelyek szerint magyar állampolgárokat deportálnak Románia területén keresztül, teljesességgel alaptalanok. Egyetlen ilyen esemény sem lépett fel Románia határán.

Ha a kúbi küldöttség nem vonja vissza határozati javaslatát, akkor nyilvánvaló, hogy ezt a javaslatot vissza kell utasítani. Ha ez nem történik meg, felmerül az a veszély, hogy a közgyűlés annak a propagandaábrándnak a függvényévé válik, amely kitarlóan a nemzetközi légkör megmérgezésére törekszik.

Ebből a szempontból kiindulva, a román küldöttség ellenzi, hogy a közgyűlés elfogadja a kúbi küldöttség határozati javaslatát. Ebben a kérdésben minden további vita beavatkozást jelent egy szuverén állam belügyeibe és életmódjába a béké és a nemzetközi biztonság érdekében.

A magyar állam rendjének megdöntésére irányuló kísérletet levetk. Bebizonyosodott, hogy a Kádár-kormány programja mindenben megfelel a magyar nép érdekeinek. Ez a program megfelel a jelenlegi követelményeknek, s egyáltalán lehetővé teszi a magyar nép, a munkások, parasztok és értelmiségiek törekvéseinek valóra váltását.

A román nép tisztá szívából örvend ennek. Annál is inkább, mert mint mondtam, a társadalmi és nemzeti kiszolgáltatottság elleni év-százados közös harc követel, a szocialista építéssel folyó jelenlegi harc kötelei fűznek bennünket a magyar néphez.

A román kormány elhatározta, hogy 13 millió lej értékű segítségben részesíti Magyarországot. Ezen kívül a határvidéki román szervezetek a magyar szervezetek kérésére élelmiszereket, ábraküveket, szemet, és az ilyen körülmények között szükséges egyéb termékeket küldenek Magyarországra. A magyarországi ellenforradalmi kaland leverése és a béke sikere Délkelet-Európában. Ezt a helyzetet teljes ismeretében jeltjük ki. Népünk nagyon jól ismeri azokat a magyar grófolakat, hortyistákat és nyilasokat, akik a hatalom átvételével fenyegetőztek Magyarországon és akik a román szovjetizálással, nagybirtokosokkal és gyárosokkal együtt, évtizedeken át egymás ellen uszították a két országot, a két népet.

A béke színtérei hívei, tekintet nélkül politikai nézeteikre, akár kedvükre való a magyarországi belső rendszer, akár nem, csak üdvözlőhétik azt a tényt, hogy Magyarországon elkorlasztották a revansra szomjazó hortyizmus útját.

A román küldöttség véleménye szerint az ENSZ véget kell, hogy vessen azoknak a kísérleteknek, hogy fel akarják használni a nevet a Magyarországi belügyeibe való beavatkozásra, az ország közelében, gazdasági és társadalmi életében végbenemő egészségesebbi folyamat megakadályozására, a nemzetközi légkör elmérgezésére.

A Szezei csatornán való hajózás megszüntetésének következményei

— A nyugateurópai országok égető közleghiánya —

BONN. (Agerpres.)

Bonni jelentésekből kitűnik, hogy Anglia, Franciaország és Izrael Egyiptomellenes támadása és az Irák Petroleum Company fővezetéké működésének megszüntetése a nyugateurópai országokat igen fontos közleghiábeszervezőforrástól fosztotta meg. A sajtó hangsúlyozza, hogy ezideig Olaszország a Közép- és Központ-Európa országai közleghiá szükségletének több mint 90 százalékát, Nyugat-Németország 85 százalékát, Anglia mintegy 75 százalékát, Svájc pedig 80 százalékát szerezte be.

A közleghiá behozatalának megszüntetése erről a vidékről jelentett keltett az európai piacon és a közleghiátermékek árának emelkedéséhez vezetett. Szédtő módon emelkedett a szállítási díj, amely az utóbbi két hétben 20—30 százalékos emelkedést mutat, s állandó emelkedési irányzatot követ.

A közleghiáterületen előállított és szült helyzet fenyegeti a nyugateurópai gazdaságot, különösen azokat az iparágakat, amelyek közleghiát, vagy közleghiátermékeket használnak. A nyugati országok kormányainak nagyrésze az üzemanyag megtakarítása érdekében kénytelen volt meg-

szorítási intézkedéseket eszközölni mind az ipar terén, mind magán-személyeknél. Hasonlóképpen így keznek kiutat keresni az előállított helyzetből és pedig a keleti országokból származó közleghiá Afrikai megkerülésével történő szállításának megszervezésével, valamint az Egyesült Államokból való beszerzésével. Az azonban megkérdőjelezi, hogy újabb dollártartalékokra tegyenek szert.

A sajtó kiemeli, hogy Anglia dollárkészlete októberben 84 millió fontsterlinggel csökkent és a közeljövőben ennek a tartaléknak 600 millió fontsterlinggel való csökkenésére számíthatnak.

Az angol, francia Egyiptomellenes agresszió következtében a Szezei-csatornán megszűnt a hajózás, s így Franciaországban igen érezhető a közleghiá és a közleghiátermékek hiánya.

Párizsban a szó szoros értelmében klapadt a benzin-tartalék. A benzinállomások többségének üres a tartaléka, azok előtt pedig, amelyek rendelkeznek egy kevés benzinnel, vége-láthatatlan sorok állnak. Csupán öt, vagy tíz liter benzint lehet vásárolni. A járműközlekedés Párizs utcáin érezhetően csökkent.

Nasszer elnök nyilatkozata az Associated Press tudósítója előtt

KAIRO. (Agerpres.)

A lapok közlik Nasszernek az Associated Press tudósítójának adott nyilatkozatát.

Nasszer többek között kijelentette, hogy Egyiptom „soha nem lesz senkinek sem bábja, csatlós, oszlop, vagy zsoldosa, bárki legyen is az.” Nevelésnek jelentette ki az úgynevezett „arab birodalom” felállításának tervét és hangsúlyozta, hogy az egyiptomi kormány egyetlen célkitűzése a nemzeti függetlenség biztosítása.

Nasszer elnök széleskörű nemzetközi együttműködés mellett foglalt állást és hangsúlyozta, a nemzetközi egyezmények és kötelezettségek szigorú betartását szükségesnek tartja.

Paraguayban fokozódnak a haladó- és demokratikus elemekkel szembeni megtorló intézkedések

MONTEVIDEO. (Agerpres.)

Az Uruguay-i sajtó jelenti, hogy Paraguayban fokozódnak a haladó- és demokratikus elemek elleni megtorló intézkedések. Az El Pais című újság írja, hogy a rendőrség több mint ezer értelmiségit, munkást, parasztot és kereskedőt tartóztatott le,

akiket különböző kínzásoknak vet alá. Kétszáz demokratát gyűjtőbörtönbe zártak. Az egész ország területén megfélemlítő és megtorló intézkedéseket foganatosítanak. Asunción városban a rendőrség rendezes házkutatásokat tart. A belügyminisztérium betiltotta a „Növekedés” intézet működését.

Az Argentínai Kommunista Párt KB felhívása

BUENOS-AIRES. (Agerpres.)

A TASZSZ jelenti:

Buenos Airesben közzétették az Argentínai Kommunista Párt Központi Bizottságának felhívását. A felhívás letelezi a külföldi hírügynökségeknek a magyarországi eseményekkel kapcsolatos koholmányait és ismerteti az igazságot. A Központi Bizottság felhívja a munkásoktól és az egész argentinai népet, fejezzék ki együttérzésüket a magyar munkások és a magyarországi események megvédésére.

Eisenhower a Taft-Hartley törvényt alkalmazza a sztrájkoló amerikaiakkal szemben

WASHINGTON. (Agerpres.)

Eisenhower elnök november 22-én törvényrendeletet írt alá, amely szerint a Taft-Hartley-törvény munkáellenes törvényt alkalmazzák az Atlanti-óceánparti kikötőkben sztrájkoló 60.000 dokkmunkással szemben.

készen áll, a magyar néppel és Magyarországi munkás-paraszt kormányával.

A felhívás megbélyegzi Argentína ideiglenes kormányának határozatait, amelyekkel a demokratikus szervezetek működésének elfojtására törekszik. A Központi Bizottság felhívja az összes argentinai erőket, tömörüljenek egységes frontba a reakció megakadályozására és az ország szabadságának és nemzeti függetlenségének megvédésére.

Az elnök bizottságot nevezett ki, amelynek feladata, a sztrájk okának kivizsgálása. Mint ismeretes, a sztrájk már egy hete tart. A bizottság jelentésének birtokában a kormány bírál ítélettel nyolcvan napra beszüntetheti a sztrájkot.

Legújabb táviratok

Az ENSZ közgyűlésének munkálatai

— A november 22-i ülés —

NEWYORK. (Agerpres.)

Az ENSZ közgyűlés november 22-i délelőtti teljes ülésén folytatták az általános vitát. Elsőnek Christian Pineau, a francia küldöttség vezetője szólalt fel.

Beszéde nagyrésztében igazolni próbálta Anglia, Franciaország és Izrael Egyiptomellenes agresszióját. E célból Pineau ahhoz a többször hangzottatott állításához folyamodott, amelyek szerint az agresszorok „kénytelenek” voltak ezt az agressziót elkövetni.

„Bennünket erőlyesen bíráltak azért — mondotta Pineau, — hogy kezdeményezésről tettünk tanúságot a hadműveletek kiiktatásában”. Pineau nagyképpen elismerte, hogy ez a bírálat indokolt volt, de ugyanakkor megrágalmazta Egyiptom kormányát és Nasszer elnököt, megpróbálva rájuk hárítani a felelősséget, Anglia és Franciaország durva agressziójáért.

Pineau hamis színben tinte fel a Szezei kérdés lényegét és sajátait fejezte ki a gyarmatosítók kudarcra felett, a Szezei-csatorna ellenőrzésének helyreállításával kapcsolatban.

Pineau támadta a Szovjetuniót, mert támogatja az egyiptomi népek függetlenségért vívott jogos harcát.

Pineau Egyiptomellenes agresszió kérdésének az ENSZ keretében való megvitatására utalva, sajátját fejezte ki a fölött, hogy ezt a problémát „ennyire fontosnak tartották”. „Bizonyos országok szavazata ebben a kérdésben csodálkozásra késztetett” — hangsúlyozta Pineau.

Ezután megismételte elgondolását, hogy a közleghiá hiánya az egyiptomi kormány nem fogadta el a reá kényszerített feltételeket, amelyek Egyiptom szuverenitásának megsemmisítésére irányultak.

Jellemző, hogy Pineau nem mondott egyetlent sem Franciaországnak és agresszív partnerének arról a szándékáról, hogy hajlandó-e az ENSZ határozata értelmében csapatokat azonnal kivonni Egyiptom területéről.

Pineau arra célozva, hogy a gyarmatosítók nem fognak lemondani megszólaltatott terveikről, „jogosnak” nevezte „megdörmög” fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy „Egyiptom nem biztosíthatja egyedül a szabad hajózást a Szezei-csatornán”.

Franciaország küldötte csupán fu-

tótag tett említést a legjelentősebb nemzetközi problémáról, a leszerelés kérdéséről. Minden megindokoltas nélkül azonnal negatív álláspontra helyezkedett a szovjet kormány újabb nyilatkozatával szemben a leszerelés és a nemzetközi feszültség enyhítésének problémáival kapcsolatban. Kijelentette, hogy a szovjet javaslatok „semmi újat nem mondanak ebben a kérdésben.” Pineau a leszerelés terén minden előrehaladást „az államok egymástól széjjelválasztó alapvető problémák” megoldásától tette függővé. E problémák között nem csupán Németország egységesítésének kérdését, valamint a közel- és távolkeleti problémát említette, hanem a kelet-európai országok ugynevezett „szabadságának” kérdését is. Mászóval a szocialista Pineau nemcsak hogy kölönövelte azt az amerikai gondolatot, hogy a népi demokratikus országokban a kapitalista rendszert állítsák vissza, hanem a leszerelés problémájának megoldását ennek az örök eszmének a teljesítésétől teszi függővé.

Az algériai kérdésnek a közgyűlés jelenlegi ülésszaká napirendjére való tényleges kapcsolata Franciaország képviselője kijelentette, hogy Franciaország álláspontra ebben a kérdésben semmit sem változott. Franciaország kormány továbbra is úgy tekint az ENSZ-t, — hangzottatta Pineau — hogy az „saját belügyi problémáit képezi és nem az Egyesült Nemzetek hatáskörébe tartozik.” Illy módon, világosan értetők a te, hogy a francia kormány továbbra is az algériai nép elleni szigorú megtorlás politikáját folytatja.

Pineau befejezésül kérte az ENSZ alapszabályának felülvizsgálását. Hasonlóképpen kérte, hogy a Biztonsági Tanács üléseit zárt ajtó mögött tartsák meg. Ez azt jelenti: az ért is szükséges, hogy a Tanács ne használhassék fel propaganda célokra. Ez az érv világosan rámutat arra, hogy Franciaország kormánykörtéi komolyan nyugtalanítja az a hatalmas visszhang, amelyet a Biztonsági Tanács világa, a közgyűlés tárgyalásain pedig az Egyiptomellenes angol, francia agresszió problémájának megvitatása váltott ki.

Ezután D. T. Szepilov, a szovjet küldöttség vezetője szólalt fel.

Egy svéd fotóriporter leleplezi az agresszorok Port Szaid-i barbárságait

KAIRO. (Agerpres.) — TASZSZ.

Peer Andersen, svéd fotóriporter volt az egyetlen külföldi tudósító Egyiptomban, akinek sikerült Port Szaidba bejutnia, amikor az angol és francia csapatok benyomultak a városba.

Kairóba visszatérve, Andersen felháborodással beszélt az angol-francia agresszorok kegyetlenkedéseiről, a békés lakossággal szemben elkövetett terrorakciókról. Andersen elmondta, hogy milyen óriási károkat okozott az angol-francia bombavetők és a hadihajók támadása Port Szaidban, hogy az agresszorok tömegesen legyilkolták a nőket és gyermekeket. Andersen számos fényképet készített a látottakról. Felvételei kétségbevonhatatlanul bizonyítják az agresszorok rémtetteit.

A svéd folyóirat szerkesztősége, amelynek megbízásából Andersen Egyiptomba utazott, nagysietve értesítette az újságírókat, hogy elbocsátja állásából, azon a címen, hogy politikai propagandát folytat Egyiptom javára.

Amikor Andersen kézhöz vette a szerkesztőség felmondását, kijelentette:

Nemcsak meglepett, hanem valóssággal megrémített, amikor az angol, francia és izraeli csapatok barbár támadása után megírtam Port Szaidot.

Port Szaidból visszatérve, nyílt levelet küldtem H. Gaitskellnek s közöltem vele port-szaidi benyomó-saimat az angol és francia csapatok légi és tengeri támadásairól, a lakosság tömeges legyilkolásáról, s csaknem az egész város rombadöntéséről.

Nem értem, miképpen lehet mindent politikai propagandának minősíteni. Azt javasolom, hogy tartsanak vizsgálatot az ENSZ útján annak a megállapítására, hogy mit tettek a port-szaidi polgári lakossággal.

A Port Szaidban készült fényképfelvételeim bizonyítékként szolgálnak. Jelen nyilatkozatom nincs semmiféle összefüggésben az egyiptomi néppel, táplált érzelmeimmel.

Hirek — Közlemények

KÖNYVTOMBOLA

Saját, egyéni könyvtárak létesítése és a már meglévő bővítése céljából az aradi könyvtárak munkaközössége elhatározta, hogy az olvasóknak különleges könyvcsomagokat és részvételi jegyeket ajánl fel a könyvtombola. A könyvtombola húzása december 30-án, vasárnap este hat órakor történik az „Orosz Könyv” helyiségében. (Közleghiás útja 86). A húzások a következő nyeremények szerepelnek.

I. díj: Egy diploma-aktatáska.

II. díj: Egy töltőtoll és egy 30 lej értékű könyvcsomag.

III. díj: 5 darab egyenként 30 lej értékű könyvnyeremény.

Könyvcsomagok és jegyek a könyvtombola az összes könyvtombolaiban találhatók. A Temezdartományi Könyvtár Központ aradi egysége.

A hét filmjei

Dózsa György november 25-ig: A SZÖKEVÉNYEK. Naponta 10 és 12 órakor matiné. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Balcsuc november 25-ig: BIGAMIA. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Naponta 11 órakor matiné. Herbak János november 25-ig: BIGAMIA. Előadás: 3.30, 5.30, 7.30, 9.30-kor. I. L. Caragiale november 25-ig: GRÓF MONTE CHRISTO. II. díj. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Ifjúsági november 25-ig:

BURMA VENEGSZERETŐ FOLDJAI, GOGOL HERCEGNŐ. Előadások: 8, 5.30 és 8 órakor. Solidaritatea november 25-ig: ORDODADA TSEPSÉG. — Gorkij Maxim nov. 25-ig: LEJÖTTEK A HEGYKÖL. Ilie Pintilie (Gradiste) CFR november 25-ig: ARLBERG-EXPRESS. Előadás: hétköznap 6 és 8 órakor, vasárnap 2, 4 és 6 órakor. December 30 november 24 és 25-én: MEXIKÓI LEANY. Előadások: 3, 5 és 7 órakor.

PORCELLÁN-KIÁLLÍTÁS AZ ARADI TARTOMÁNYI MUZEUMBAN

A kiállítás anyagát régi európai és keletázsiai ajanszok és porcellánok képezik. A kiállítás megtekinthető vasárnap, kedden és pénteken 10—13 és 16—19 óra között.

Gyermekek figyelem!
Szombaton, november 24-én
délután 4 órakor
Hókirálynő
meséjét láthatjátok a báb-színházban.
OTT LEGYETEKI!

Időjárás
November 24-én, szombaton az időjárás csapadékos marad, havaseső lehetséges. A hőmérséklet nem változik lényegesen, napközben 2—6 fok között, éjszaka minusz 1 és minusz 3 fok között lesz. Gyenge szél.
A következő 2 napon változókonny idő várható, a hőmérséklet csökken.

PILLANTÁS A JÖVŐBE

(Nem fantasztikus regénytema)

Hasznos tudnivalók

Sok bosszúságot okoz, ha vigyázatlanságból, vagy véletlenül folt kerül ruhánkba. Készenléti kellemetlen eset, de azért nem kell kétségbeesnünk, mert a **tinta, rozsdás és penész-foltokat** egyformán jól eltávolíthatjuk. Ezért

Rp.

Vegyük fel tiszta vizet, ebbe oldjunk egy kávéskanálnyi oxálsavat (közhasználati nevé: sóskasavat), s az így nyert oldatot tiszta edényben fővén melegítsük. Néhány percen keresztül ebbe mártsuk a textilanyag bepiszkolt részét. A művelet után bő vízben mossuk ki a fehérneműt.

★

Amikor a viselés folyamán **szövetruhánk kifényesedik**

A szövet elveszti fényét, ha az alábbi utasítást követjük. Ezért

Rp.

Kemény kefével mártsunk hig (fontos!) ammóniaoldatotba (közhasználati nevé: szalmiákszeszbe) és ezzel keféljük a kifényesedett szövetrészt. A művelet után a szövetet vízbe ronggyal mossuk.

★

Ha ruházatunkra véletlenül **alkoholos jódoldat (jód tinktúra)**

csepegett, úgy

Rp.

Keves nátriumtioszulfátot (ez azonos a fényképezéskor által használt fixálóval) oldjunk vízbe. Ebből mártsuk a jód tinktúrát szennyezett ruhát, majd utána bő vízzel mossuk.

★

Hasonlóképpen eltávolíthatjuk a fehérneműnkre, illetve testőrünkre cseppent

ezüstnitrát okozta feketé foltot

is. (Az ezüstnitrát közhasználati néven lúpisz, pokolító). Ebből a célból

Rp.

Keves káliumjódidot (KI) oldjunk vízben s az így nyert oldattal dörzsöljük az ezüstnitrátos bőrfelületet, illetve fehérneműt. Ha a dörzsölés után a folt megszűnik, ne ijedjünk meg, hanem mossuk nátriumtioszulfát (fixáló) oldattal és ekkor eltűnik a sárga folt. Mindezt bő vízzel való mosással tegyük teljesé.

★

Gyakran előfordul, hogy **ezüst fargyaink megfeketednek**

A feketedés eltüntethető. Ezért

Rp.

A megfeketedett ezüsttárgyat dörzsöljük boraxoldattal, nátriumtioszulfátoldattal (fixáló) és krétapor keverékével.

Századunk elején hitetlenkedve olvasták az emberek Cilszkovszkij műveit, amelyekben a bolygóközi közlekedés, valamint a mesterséges hold lehetőségeit tárgyalta. Nemrég a lapok közöttük Szedov szovjet akadémikus nyilatkozatát, amely szerint már a közeljövőben várható egy mesterséges hold felbocsátása.

A tudomány és a technika hatalmas fejlődésének vagyunk tanúi. Előttünk tárul fel az ember életének egy merőben új korszaka.

Ma még elképzelnünk is nehéz azt a fejlődést, amelyet az atomenergia és a tudományos kutatás és a technika szolgálatába állítása jelent. Különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy ezzel ugrásszerűen közelodik az idő, amikor már a mesterséges holdon épült laboratóriumokban dolgoznak a kutatók. A mesterséges holdon rendelkezésre áll a világűr hidege, a gépekkel meg nem valósítható légüres tér, a levegő zavaró hatásai nélküli kozmikus sugárzás, és a Nap teljes fényözöne.

Az atomenergia birtokában, a mesterséges holdon dolgozó kutatók valóban soha nem látott lehetőségek felhasználásával dolgozhatnak. Ezért azonban ma még harcolnunk kell.

Ha harmink eredményes lesz, — amiben nincs okunk kételkedni — nem kell hosszú időnek elteltéig ahhoz, hogy az ég kékién az ember alkotta új égitest tűnjék fel.

Az asztronautikai tervek mesterséges holdja emberi tartózkodásra is alkalmas. Hatalmas, csillagok, saját tengely körül forgó gépezet ez, amelynek belsejében, az ember számára szükséges normális nyomású, nedvességtartalmú és hőmérsékletű levegő biztosítva lenne. Rádióval létesítenének összeköttetést a Földdel az energiaszükségletéről pedig óriási nap-tűkrök gondoskodnának. A légkörön túl körülbelül 1700 kilométeres magasságban nagy sebességgel keringene a Föld körül, s naponta többször is látható lenne.

Még nem lehet beszélni!

Kiszámítható, hogy van olyan sebesség, amely mellett az elhajított test már nem tér vissza a Földre, hanem körülötte állandóan kering. E sebesség mellett a testre ható repítő erő és a Föld vonzóereje egyensúlyt tart. Az ilyen test a Föld mesterséges holdjává válik. Rendkívül nagy sebesség szükséges ehhez: 7900 méter másodpercenként. Vajon messze vagyunk-e még ennek elérésétől. Milyen gépezet szükséges ehhez?

A mesterséges hold a bolygóközi közlekedésnek csak színpodai jelvénye lehetett mindaddig, amíg a rakéta-technika megfelelő mértékben nem fejlődött. A rakéták ugyanakkor az egyetlen, amelynek működése nincs a légkörhöz kötve, támasztóanyag nélkül, tehát a kozmikus űrben is képes haladni.

Az ugynevezett többlépcsős rakéták segítségével már sikerült gyakorlatilag a légkör határain túlra 412 kilométer magasságba műszereket küldeni és a rakétákkal már 1949-ben 3 kilométer másodpercenkénti sebes-

séget elérni. Ez a rakéta 2 lépcsős volt, ami azt jelenti, hogy két rakéta volt egymásbaépítve úgy, hogy amikor az első befejezte működését, a második megkezdte munkáját, az első pedig levált és visszaesett a Földre. Ezzel a rakétával tehát olyan sebeséget értek el, amelynél csak valamivel több mint kétszeresére van szükség ahhoz, hogy a rakéta mesterséges holddá váljék. Így tényleg kézenfekvő a gondolat, hogy egy háromlépcsős rakéta harmadik lépcsője már a szükséges sebességgel rendelkezhet.

Elsőrangú munkakörülmények

Ezzel még az asztronautikusok tervei szerint készülő emberi tartózkodásra alkalmas mesterséges hold kérdése nem tekinthető megoldottnak. Szerelést megoldják ugyan, mert ezt egyszerűen úgy tervezik, hogy a hatalmas berendezés egyes alkatrészeit külön-külön juttatják fel rakéták segítségével, s az összeszerelést a helyszínen végzik. Mivel a repítő erő és a Föld vonzóereje itt egyensúlyt tartana, a szerelők a térben lebegve végezhetnék munkájukat. Természetesen ruhájuk egészen különleges lenne, hasonló ahhoz, amit ma a nagyszerű szaturnuszra repülőket száma készítene. Így kellene ugyanis a megfelelő nyomású és oxigénellátott levegővel, a megfelelő hőmérséklettel gondoskodni.

Mindez még könnyen elképzelhető, vannak azonban még

olyan kérdések, amelyekre ma igen nehéz elfogadható megoldást találni. A legfontosabb kérdés az, hogy vajon az ember miképpen tudná elviselni azokat a különleges körülményeket, amelyeknek a mesterséges holdon való feljutás és az ott tartózkodás közben ki volna téve. A rakétáknak ugyanis rendkívül nagy a gyorsulása, s az ember szervezete ugy hat, mintha saját súlya sokszorosára növekedne, amit pedig nehezen tud elviselni. Ugyanakkor még nem tudták tisztázni, hogy a mesterséges holdon fellépő súlytalansági állapot az emberre milyen hatással lenne.

Még ne válsunk legyet...

Még sok egyéb kérdés is megoldásra vár, míg az első utasszállító rakéták végigrohan a láthatáron. Megvalósításában mégsem kételkedhetünk. Azt már megszoktuk, hogy a kutatók rendkívül gyorsan, olykor nagy meglepetéssel szolgálnak.

Az a mesterséges hold, amelynek felbocsátása most foglalkoztatja a szakértőket, nem alkalmas emberi tartózkodásra. Ezen a mesterséges holdon elhelyezett műszerek segítségével pályájának síkja és magassága változtatható, észlelő készülékei önműködő jelzőkészülékek útján a Földdel állandó rádióösszeköttetésben vannak. Így a mesterséges hold már ma is a tudomány számára eddig elérhetetlennek tűnt adatokkal tud szolgálni.

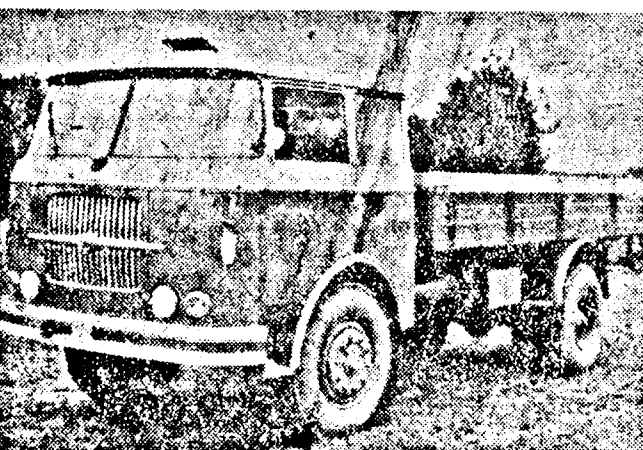
Új csehszlovák járművek

Ennek a modern gépkocsinak a híre már bejárta a félvilágot. Neve: Tátraplán, s a ka-privnicei TATRA üzem gyártmánya. Nemrég technikai vonatkozású javításokat eszközöltek a gépkocsin.

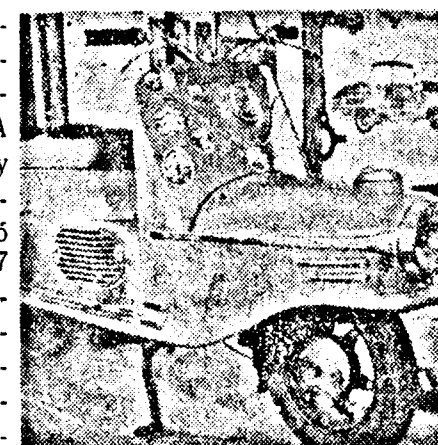
Talán játékaút?

Tátraplán sem, hanem az otrkovi-csei Moravan üzemben készült legújabb olcsó és azért a nagyközönség által könnyen megvásárolható teherjáró kocsi. Allitól 180 centiméterrel magasabb utasok beszállásakor cipőkamrai használnak, de ezt a hírt még nem erősítették meg.

Ez a kép a SKODA-gyár legújabb tehergépkocsiját ábrázolja. Az új gépkocsi munkabírás szempontjából a gyár minden eddigi gyártmányát felülmúlja és ugyanakkor elegáns is. Nemde?

A strakonocai motorkerékpárgyár dolgozói új típust készítettek. A kerékpár nehéz próbát állt ki az osztrák Alpokon, ahol 900 kilométert futott, olykor 33 fokok emelkedőn. A motor 175 köbcentiméteres és négy sebességre lehet váltani. Üzemanyag-fogyasztása megegyezik a hasonló kapacitású járművével. Súlya 117 kilogramm és átlagos óránkénti sebessége 90 kilométer. A kerékpár első és hátsó kereke kölcsönösen kicserélhető, akár csak a gépkocsi esetében. A karosszéria nem befolyásolja az üzemanyagfogyasztást.

Mi újság a szovjet technikában?

Automatagépek

G. Spinu, az Ukrán SzSzk Tudományos Akadémiája Fizikai Intézetének mérnöke, nemrég eredeti esztengapadot szerkesztett. Elegendő, ha az esztengapadnál dolgozó munkás csupán egy darabot készít el a szükséges alkatrészből, hogy az új esztengapad azután magától, emberi beavatkozás nélkül, az alkatrészek egész tömegét készítse el. Hogyan történik mindez? Azalatt az idő alatt, amíg az esztengapad az első darabot készíti, egy mágneses szerkezet lerögzíti az esztengapad összes mozdulatait, mintha memorizálná a munkás kezének mozdulatait. Az alkatrészek tömeges automatikus gyártásának megkezdésénél aztán egy különleges esztergázó leolvassa a mágneses szerkezet által lejegyzett mozdulatokat és közvetíti a megfelelő utasításokat az egyes mozdulatokat végző alkatrészeknek.

Hasonló esztengapadot szerkesztettek Moszkvában is, azaz a különlegességgel, hogy itt még az első munkadarabot sem kell elkészíteni, hanem a munkafolyamatot egyes szakaszait perforált szalagra rögzítik.

Az egyes egyedülálló automata gépek közül Moszkvában egész automata gépsorokat is terveztek. Így a moszkvai golyócsapágy-gyárban a

golyók és a gyűrűk marását a munkás beavatkozása nélkül végzik el a gépek.

Érdekes fényképezés

Egy moszkvai áruházban érdekes automata fényképezőgépet szereltek fel, amelyet V. Vengerovszkij újított tervezett. Hogyan működik a különös fényképezőgép?

A magát fényképezni akaró egyén belép egy fülkébe, leül a székre és egy nyílra bedob egy szelot. Néhány másodperc után a szék lassan emelkedni kezd, majd megáll a szükséges magasságnál. Jelzőlámpa gyul ki, amely arról értesíti, hogy a fényképezés rövidesen megkezdődik. Kis kattanás hallatszik és erős lámpa gyul ki. Ot másodperc múlva, amely idő alatt az illető tetszés szerint megválogathatja arckifejezését és fejletését, egy második, majd egy harmadik jelzőlámpa gyul ki.

A felvétel kész, a szék lassan süllyedni kezd és megállapodik az eredeti magasságban. Nyolc perc múlva az automata kidobja a kész fényképet.

Amint tehát látható, az egész folyamat emberi munka igénybevétele nélkül megy végbe.

Szárnyas hajó

A Szovjetunió legrégebbi hajógyárában, a Vörös Szormovóban érdekes hajó elkészítésén dolgoznak a szakemberek. A hajófenék alatt két szárny hajtja a vizet, ezek tartják „ég és víz között” a motorcsónakot. A konstruktorok azt akarták kipróbálni, hogyan alkalmazható a repülőgépek szárnyainak alapele a hajónál. Az új szárnyas hajó 70 személyes lesz.

Az egyik vizalatti szárny a hajótest orra alatt, másik a hajócsavar mellett működik, keresztmetszetük és alakjuk ugyanolyan, mint a repülő-szárnyaké. Menet közben, amikor a sebesség eléri az óránkénti 30–35 kilométert, a szárnyakon — ugyanugy, mint a repülőgépek szárnyain a légáramlatban — emelőerő keletkezik, amely a sebesség további fokozásakor kiemeli a hajót a vízből, úgyhogy a hajótest most már csak a szárnyakra támaszkodik. Ebben a helyzetben alaposan csökken a víz sűrűdési ellenállása, ez pedig a sebességet, a közönséges motoroshajókéhoz képest megháromszorozza, vagyis a szárnyas hajó ugyanolyan teljesítményű motorral óránként 60 kilométert is elér, tehát gyorsabban halad, mint a személyvonat!

Az új hajót úgy tervezték, hogy „tengerjáró” tulajdonságai is legyenek, mert számolni kellett például a volgai víztárolókban dülő olykor erős viharokkal.

hogy mai oldalunk szelleméhez hiven, tudományos dolgokról kívánok írni, de —, hogy a tudomány ne essék — tudománytalanul, márcsak azért is, mert... na de ezt már nem írom el.

Különs kifejezést nyert szívem érzelmek, amikor nemrég egy laboratóriumban felfedezték a kis részecskéket benjaminját, a parányi világ legparányabbját: a neutrínót. Ez a nukleáris jövevény, ez az apró, nyezetlen, vézna részecske annyira szörnyen bujt meg eddig a parányi világ bonyolult birodalmában, hogy hosszú időn keresztül ügyet sem vetettek rá. O pedig nem is tudott jelentkezni, nem tudott kopogtatni a tudomány ajtaján, mert jelentéktelenségén kívül semmije sincs. De még mennyire semmije! Szinte rosszul esik kimonádnunk: nincs elektromos töltésel. Elképelem, amint trigykedve nézi a protont, amely méltán büszkélkedik a pozitív alakok jellemző villamosossággal, amelynek lényge csupa feszültség, sziporkázó aktivitás, csupa nagy plusz. Vagy itt van az elektron, amelynek töltése negatív ugyan, de még ez is jobb, mint a semmi. A neutrínónak

viszont semmije sincs, s nem csoda, hogy ezt a pöttömnyit, még mikroszkóppal sem látható részecskét eddig nem vették észre. Semmitmondó semleges arc, se hideg, se meleg tulajdonságok, a Geiger számláló egyszerűen nem hajlandó számolni vele. De valamelyik értelmetlenül bonyolult magfizikai egyenletben mégis szükség volt rá. Felfedezés és kész. A neutrínocska pedig örüljön, hogy él, örüljön, hogy helyet kapott a parányi világ teljességét leíró egyenletekben.

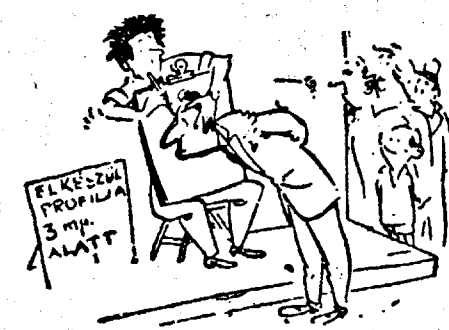
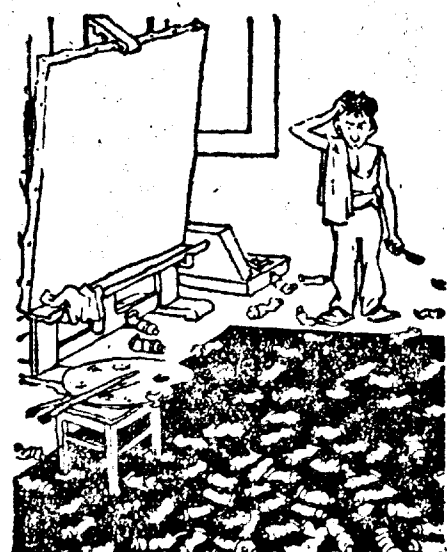
Szinte magam előtt látom a kis jövevényt, amint érzi, hogy nincs megjelenése, sohasem lesz belőle pozitív figura. De viszont megmaradt neutrínónak. Nem voltak magasabb ambíciói, őszintén, tisztán megmaradt annak, ami volt és lám: mégis felfedezték. És bár kicsi, mégis irigylésre méltó tulajdonságai vannak. Olyan gyors mozgású, hogy a legfűgőbb, leg-szemfülebb tudósok előtt is el tudott oszoni. A fény sebességével száguldozik és olyan ügyesen suhant el a Wilson-féle ködkamra előtt, hogy észre sem vették. Kiszámították, hogy nyugodtan szá-

gulhat egy ötven fényév vastagságu ólomtömbön keresztül, a fény sebességével (próbálja valaki utancsinálni), s az ötven esztendő alatt alig van lehetősége arra, hogy összeütközhesse valamelyik dalásabb részecskével. Nagy teljesítmény 473 trillió 150 billió (a milliókat nyugodtan elhanyagolhatjuk) kilométert száguldani pihenés nélkül. Ötven évig loholni olyan hihetetlen ürességben mint egy ólomtömb belsejében, társatalanul, elhagyatottan. Olyan ügyes testcsellekkel száguld, hogy nagyon ritkán ütközik össze a protonnal, mert tudja, hogy az összeütközés végzetes következményekkel jár: elpusztul. A protonnak pedig semmi különösebb baja nem lesz; kiadik belőle egy pozitron, 6 pedig neutrínó változik. (Ez is valami). De a neutrínó menthetetlenül elpusztul. Hát érdemes összeütközni? Bizonny nem, s ezt a neutrínó nagyon jól tudja. Tuljára a tudósok észre, s csak akkor ütközik, amikor már megunt a társatalan boljongást az ólomban. Ilyen ez a neutrínó. O maga törpe, de őrdíszes van. Ezért szeretem...

...és néhány szó a festészet technikájáról

A sajtó hírt adott arról, hogy az aradi képzőművészeti fiók művészei új alkotásokkal készülnek a közeli nyáron Temesváron megnyitott tárlományi kiállításra. Amíg ők tárlatra készülnek, addig derüljünk:

Kép szöveg nélkül

Amennyiben arcképfestőink alkalmazzák a gyors módszert, úgy kérjük, hogy az ötlet megillető honoráriumot „Gyors és olcsó” jellegű juttassák el lapunk kiadójához...

Hová lett a fogpasziám?
(L. Szamójlov karikatúrája az Ogonyok-ból)

Az oldalt KÓTHAY TIBOR szerkesztette